

ANNA WRZESIŃSKA
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

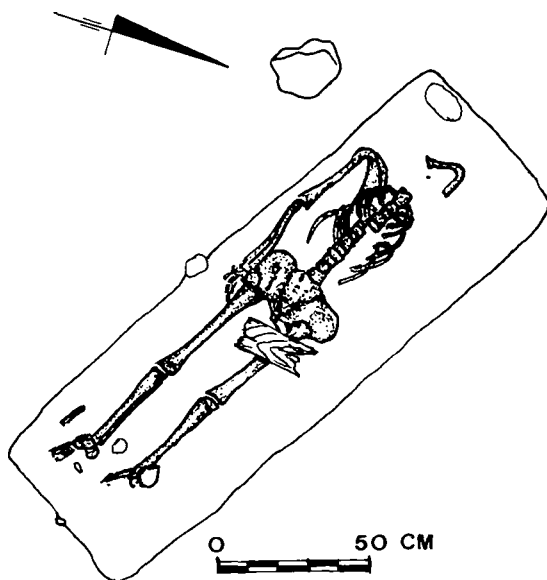
ANALIZA ANTROPOLOGICZNA POCHÓWKI SZKIELETOWEGO ZNALEZIONEGO NA STANOWISKU DZIEKANOWICE 22 B, GMINA ŁUBOWO

W październiku 1995 roku mgr Mateusz Łastowiecki badając osadę wczesnośredniowieczną na stanowisku Dziekanowice 22 B odkrył interesujący grób szkieletowy. Wystąpił on w odległości ok. 60 metrów na południowy-wschód od aktualnej, południowej granicy cmentarzyska szkieletowego Dziekanowice stan. 22 datowanego na poł. XI — po koniec XII wieku i badanego przez mgr mgr Annę i Jacka Wrzesińskich.

Zarys jamy grobowej w postaci ciemnobrązowego prostokąta o zaokrąglonych narożnikach i wymiarach 1,90 m × 0,65 m wystąpił na głębokości 0,45 m pod kolistym, regularnym układem nieprzepalonych kamieni. Wypełnisko jamy grobowej, wkopanej w gliniasty całec, stanowiła ziemia o barwie ciemnobrązowej.

Szkielet ludzki niekompletny, pierwotnie ułożony był na wznak w pozycji wyprostowanej. Kończyny górne wzdłuż tułowia, zachowana dłoń prawa ułożona wzdłuż biodra o wyprostowanych palcach, grzbietem do góry. Kończyny dolne wyprostowane i ułożone równoległe do siebie, stopy ułożone bocznie, obie na prawych powierzchniach bocznych. Palce stóp wyciągnięte w bocznym ułożeniu o przebiegu w skraj południowo-wschodni jamy grobowej. Szkielet spoczywał w partii spągowej jamy. Stwierdzono brak wyposażenia. Szkielet ułożony wzdłuż osi o kierunku wschód-zachód, czaszką zorientowany na zachód. Oś ułożenia odchyłona jest 15° na południe. Szkielet niekompletny. Brak kaloty, a zachowana nieuszkodzona żuchwa (przerzucona?) ułożona jest na gałęziach i powierzchniach żujących zębów. Brak całkowicie wszystkich kości kończyny górnej lewej wraz z kośćmi barku, łopatką i obojczykiem. Stwierdzono brak kości mostka oraz czterech pierwszych kręgów szyjnych, od I do IV kręgu. Pozostałe kości ułożone są w porządku anatomicznym. Ułożenie żuchwy, brak kaloty i lewej kończyny górnej oraz pozostałych kości wskazuje na wtórną ingerencję w pochówek. Oznacza to, iż po upływie pewnego czasu w momencie zeszkieletowania zmarłego, czyli gdy kościec był zupełnie pozbawiony części miękkich, a więc wszystkich mięśni, więzadeł i chrząstek usunięto kości bez uszkodzenia związanych z nimi stawowo pozostałych partii szkieletu. Brak urazu mechanicznego.

Materiał osteologiczny w przewodzie barwy jasnokremowej, słabo sfosylizowany. Brak śladów działania ognia.

Ryc. 1. Dziekanowice, stan. 22 B. Rzut poziomy szkieletu.

Czaszka: Zachowana tylko żuchwa. Wykazuje zaokrągloną, silnie wydatną bródkę, a kształt łuku podobny jest do rozwartej litery "U". Zachowały się wszystkie zęby. Stopień starcia mierny 3° i 3° — 4° . Na zębach widoczne są ślady kamienia nazębnego. W lewych zębach trzonowych M_1 i M_2 stwierdzono ogniska próchnicy koron. Cała żuchwa ma budowę masywną, kąty żuchwy wyginają się na zewnątrz. Pomiary żuchwy (w mm) : id-gn 29, gn-go 81, go-go 105, kdl-kdl 118, szer. gal. 31(P)/30(L).

Szkielet postkranialny: Oprócz wskazanych wcześniej, a niezachowanych kości lewego barku, lewej kończyny górnej, oraz pierwszych czterech kręgów szyjnych zachowane są wszystkie pozostałe kości szkieletu pozaczaszkowego. Kości mają budowę masywną, o dobrze wykształconych chropowatościach i wyrazistej rzeźbie. Grzebień biodrowy kości miednicznych jest szeroki, spojenie łonowe wysokie. W całym szkielecie nie stwierdzono zmian patologicznych ani śladów urazów przyżyciowych. Długość kości udowej 431(P)/438(L)mm, długość kości piszczelowej (P) 361mm, długość kości ramiennej (P) 306mm, długość kości łokciowej (P) 260mm, długość kości promieniowej (P) 235mm, długość obojczyka 143mm.

Z analizy wynika że jest to szkielet dojrzałego mężczyzny, w wieku *Maturus* (35 — 40 lat), o budowie smukłej, dobrze uwapnionym kośćcu i wydatnej rzeźbie kostnej

w miejscach przyczepów mięśniowych. Osobnik ten charakteryzował się wzrostem średnim. Wysokość ciała obliczona z długości wszystkich kości długich (średnia) metodą L. Manouvriera wynosi = 164,0 cm, metodą M. Trotter i G. Gleser wynosi = 167,0 cm.

ANTHROPOLOGISCHE ANALYSE DES SKELETTGRABES, FREIGELEGT
AUF DER FUNDSTELLE DZIEKANOWICE 22 B, GEMEINDE ŁUBOWO

Zusammenfassung

Während der Untersuchungen im 1995 wurde in der frühmittelalterlichen Siedlung — Dziekanowice, Fst. 22 B, ein Skelettgrab freigelegt, das ca. 60 m südöstlich von der südlichen Grenze des Gräberfeldes aus der Mitte des 11. — Ende des 12. Jh. lag.

In der rechteckigen Grabgrube befand sich ein nicht komplettes Skelett eines Mannes (ohne Kalotte), der im Alter Maturus, im 35 – 40. Lebensjahr gestorben ist. Der Tote lag, ausgestreckt, auf den Rücken, mit den Händen dem Rumpf entlang, der Schädel nach Westen. Keine Beigaben.

ABBILDUNGEN

Abb. 1. Dziekanowice, Fst. 22 B. Skelettgrundriß.